

บทที่ 17
การกำนระบอบเอกราชไทย
(ค.ศ. 1881 - 1904)

Significant Dates

Populist Movement.....	1878-1884
Alexander II Assassinated.....	1881
Alexander III.....	1881-1894

การสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 2 นั้นทำให้ชนชั้นปกครองเริ่มระแวงว่ารัสเซียกำลังถูกคุกคามโดยพวกเสรีนิยมและสังคมนิยม และอิทธิพลจากยุโรปตะวันตก วิธีการที่จะทำให้ชาติอยู่ได้จึงต้องอาศัยการฟื้นฟูหลักการเอกราชไทย คริสเตียนออร์โธดอกส์และความนิยมรัสเซีย พวกเหล่านี้จึงให้ความสนับสนุนรัชทายาทของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 2 คือ อเล็กซานเดอร์ที่ 3 (ค.ศ. 1881-1894) และนิโคลัสที่ 2 (ค.ศ. 1894-1917) ทุกวิถีทางเพื่อค้ำจุนและส่งเสริมระบอบเอกราชไทยดังกล่าวแล้ว

พระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 3

"The Peacemaker, " "The Peasant Tsar" 1881-1894

กษัตริย์เอกราชปิตัยพระองค์สุดท้าย

พระโอรสพระองค์ใหญ่ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 2 คือ เจ้าชายนิโคลัสทรงสิ้นพระชนม์เนื่องจากทรงตกจากหลังม้า ในระหว่างการฝึกออกกำลังกายตามแบบพระราชประสงค์

ของพระบิดา เพราะทรงเห็นว่าเจ้าชายทรงอ่อนแอ จึงต้องฝึกหนักเป็นพิเศษ พระโอรสองค์ที่ 2 จึงได้เสด็จขึ้นครองราชย์ ต่อมาภายใต้พระนามอเล็กซานเดอร์ที่ 3 ทรงนิยมความง่ายและไม่ทรงเฉลียวฉลาด แต่ทรงแข็งแรงขนาดสามารถหักเหอกม้าด้วยพระหัตถ์เปล่า ทรงโปรดละครดนตรี และทรงถนัดทรมโบน

ทรงมีความคิดเห็นต่อต้านการปฏิรูปของพระบิดามาตั้งแต่ต้น ยิ่งเมื่อพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 ถูกลอบปลงพระชนม์ ก็ทรงยืนยันที่จะคัดค้านการปฏิรูปอย่างเต็มที่ ดังที่ Samuel Hande ได้กล่าวไว้ว่า

"การสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์นั้นมีผลคือพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 3 ไม่ทรงไว้วางพระทัยผู้ชนอีกต่อไป นอกจากนี้ ด้วยอิทธิพลของบุคคลผู้หนึ่งคือ คอนสแตนติน โปบิโดนอทเซฟ (Constantine Pobiedonstsoev) ก็ได้ย้าหนักหนาในเรื่องระบอบเอกราธิปไตย พระเจ้าซาร์จึงทรงต่อต้านเสรีนิยมและการปฏิรูปทุกรูปแบบในรัสเซีย"¹

ทรงหันไปฟื้นฟูคำขวัญในรัชสมัยพระเจ้าซาร์นิโคลัสที่ 1 คือ "Autocracy, Orthodoxy and Nationalism" และพยายามจะกระทำทุกสิ่งทุกอย่างสนับสนุนนโยบายนี้โดยไม่คำนึงถึงปัญหาเกี่ยวข้องกับอื่นใดทั้งสิ้น

ในตอนต้นรัชกาลของพระองค์นั้น มีผู้หวังว่าพระองค์จะทรงดำเนินการปฏิรูปต่อจากพระราชบิดา โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญซึ่งพระราชบิดาตั้งใจจะทรงนำมาใช้เป็นหลักในการบริหาร แต่ทรงสิ้นพระชนม์ไปเสียก่อน แต่ความหวังนี้ก็ต้องกลางเลือนไป บรรดารัฐมนตรีผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมดังกล่าวในสมัยพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 จึงลาออกหมด

นโยบายภายในประเทศ

ในรัชสมัยพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 3 นั้นทรงดำเนินพระบรมราโชบายในลักษณะต่อต้านลัทธิเสรีนิยมของพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 2 ทรงพยายามเสริมสร้างอำนาจซาร์ด้วยการขจัดขบวนการปฏิวัติ และหันไปทรงทบทวนการปฏิวัติในสมัยพระราชบิดาใหม่ ทรงหวังที่จะควบคุมชาวไร่ชาวนาทั้งหมด พร้อมกับรักษาอำนาจของขุนนาง ในขณะที่เดียวกันก็จะเร่งพัฒนา

¹ Samuel Hande, *The Soviet Crucible*, p.21

เศรษฐกิจไปพร้อมกับการขจัดกลุ่มปฏิวัติทั้งหลายซึ่งถึงแม้จะมีได้ดำเนินการอยู่ภายในประเทศ แต่
บงการมาจากรัสเซียนอกประเทศก็ตาม

การปราบปราม

กลุ่มปฏิวัตินั้น ถ้าไม่รวมคนอื่นที่ไม่พอใจในรัฐบาลขณะนั้นเข้าด้วยแล้ว ก็จะมีจำนวน
ไม่มากนัก ทั้งนี้ เพราะในตอนปลายรัชสมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 2 นั้น กลุ่มการเมืองได้ถูก
ปราบปรามไปมิใช่น้อย ผู้ที่ลอบปลงพระชนม์พระเจ้าซาร์ก็ถูกจับได้และถูกประหารชีวิต กลุ่ม
"People's Will" สลายตัว อธิปไตยตำรวจยาเชสลาฟ เพลฟเว ก็นิยมการปราบปรามพวก
ปฏิวัติด้วยการประหารและการเนรเทศ ตำรวจขยายขอบข่ายงานออกไปอย่างกว้างขวางทั่วราชอาณาจักร
ในปี ค.ศ. 1881 มีการประกาศสิทธิในการใช้กฎหมายพิเศษถ้าจำเป็น กล่าวคือ การ
ประกาศกฎอัยการศึก ซึ่งให้อำนาจตำรวจอย่างมาก เทียบคนหนึ่งของกฎหมายนี้ก็คือพี่ชายของ
เลนิน ซึ่งมีผลทำให้เลนินเพิ่มความเกลียดชังระบบซาร์มากขึ้น

รัฐมนตรีมหาดไทยขณะนั้นคือ คมิทรี ตอลสตอย (Dmitry Tolstoy) ระหว่างปี
1882-1889 ดำเนินงานจำกัดวงการบริหารของพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 2 ขยายวงการเซ็น-
เซอร์ออกไปอย่างกว้างขวาง มหาวิทยาลัยไม่มีโอกาสดำเนินงานโดยอิสระอีกต่อไป รัฐบาลควบคุม
การศึกษาและศาสนาพยายามไม่ให้พวกชนชั้นสูงได้รับการศึกษาชั้นมัธยมและประถมศึกษา หัน
ไปส่งเสริมทางด้านเทคนิคแทน แต่ก็เกิดความไม่สงบขึ้นจนได้ เพราะดังได้กล่าวแล้วว่าในขณะ
นั้นนักศึกษากำลังล้นรั้วในความต้องการปฏิรูปอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในกลุ่มที่เคยไปศึกษา
ต่างประเทศ ความมั่นคงใจอันรุนแรงในแบบที่ถูกเรียกว่า "Nihilism" ซึ่งความหมายของ

โดยสรุปก็คือ ขบวนการในรัสเซียที่ได้รับแบบแผนมาจากการเคลื่อนไหวของพวก
โซเชี่ยลิสต์เดิมทางตะวันตก แต่ขบวนการ Nihilism ในรัสเซียนี้จะมีลักษณะแปลกออกไปเป็น
แบบท้องถิ่นตนและค่อนข้างเต็มเสริมสี่มากขึ้นเพื่อเร่งเร้าความสนใจ²

² Donald Mackenzie Wallace, *Russia, On the End of War and Revolution* (New York : Vintage Books, 1961) p. 443

ค.ศ. 1890 สภาเซมสโตโวส์ถูกลดอำนาจลง รวมทั้งสภาดูมาในเมืองก็ถูกลดใน
ปีค.ศ. 1892 ถึงปี ค.ศ. 1889 จัดตั้ง "Land Reform" ขึ้นมาทำหน้าที่ตัดสินคดีแทนสภาเซม-
สโตโวส์และชุมนุมชนหมู่บ้าน ทำให้อำนาจส่วนกลับคืนไปสู่มือของขุนนางในท้องถิ่น ลัทธิชาตินิยม
และการปฏิวัติการรุนแรงต่อชนหม่นน้อย

ตั้งแต่หลังสงครามไครเมียเป็นต้นมา ชาวรัสเซียส่วนใหญ่ก็เกิดความรู้สึกขมขื่น โดย
ทั่วไป รวมทั้งรู้สึกว้าเหวอำนาจจะวันตกมรดกกันรังแกตน ความรู้สึกเหล่านี้เร่งเร้าให้กลับไปหาแนว
นิยมสลาฟอวิฬ ประจวบกับการลุกฮือของขบวนการปฏิวัติที่นั่นที่นั่นคนบางกลุ่มจึง เรียกร้องหาโย-
บายปลุกใจให้ประชาชนรักชาติ ให้ช่วยกันสร้างอำนาจเอกราชขึ้นมาเป็นหลักรวมยกเลิกโย-
บายประนีประนอม และปฏิบัติภารกิจแวงกับชนที่ไม่ใช่รัสเซียในจักรวรรดิอย่างไม่มีภาวะไว้หน้า

ในค.ศ. 1897 นั้นมีประชากรทั้งสิ้น 129 ล้านคน เป็นพวกที่ไม่ใช่รัสเซียเกินกว่า
40 ล้านคน รวมทั้งโพล 9 ล้านคน ฟินน์ 6 ล้านคน เตอร์โก-ตาร์ตัน 11 ล้านคน และยิว 5
ล้านคน (ประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนยิวทั้งหมดในโลก) นโยบาย "นิยมรัสเซีย" (Russific-
ation) ถูกนำมาใช้กับคนเหล่านี้ด้วยการวางกฎเกณฑ์อย่างเฉียบขาดทั้งทางการเมืองและสังคม
ศาสนา ในโปแลนด์นั้นชาวโพลและพวกนับถือโรมันแคทอลิกจะไม่มีสิทธิเข้ารับราชการ ในโรงเรียน
ห้ามสอนภาษาโพลิช นอกจากนี้ ก็ให้ยกเลิกสิทธิที่ปกครองตนเองในฟินแลนด์ ในเซตบอลติกก็มี
การกำหนดให้ยกเลิกนิกายลูเธอรัน และยกเลิกภาษาเยอรมันที่ใช้โดยชนชั้นสูง เลิกให้ภาษา
ยูเครเนียน กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้เคร่งครัดขึ้นทุกทีและในที่สุดก็ขยายขอบเขตใช้บังคับไปถึง
อาร์เมเนียและเอเชียกลาง

นโยบาย "นิยมรัสเซีย" นี้จะหมายความรวมถึงการบังคับให้นับถือนิกายออร์ทอดอกซ์
ด้วย การปฏิบัตินี้รวมไปถึงพวก Old Believers, ยูเนียฟ โรมันแคทอลิก มอสเล็มและยิวสอง
กลุ่มที่ได้รับการปฏิบัติอย่างเฉียบขาดก็คือกลุ่ม Stundists คือกลุ่มแบปติสต์และพวก Dukhobors
ในส่วนของยิวนั้นสถานการณ์ร้ายแรงกว่าเพื่อนตรงที่เจ้าของประเทศมิได้มุ่งที่จะสร้างความ
นิยมรัสเซียให้แต่มุ่ง "กำจัด" เลยกทีเดียว ความเกลียดชังนั้นมีมานานแล้ว ในรัชสมัยพระเจ้า
อเล็กซานเดอร์ที่ 2 นั้นก็ถูกเชื่อว่าพวกยิวเหล่านั้นเป็นพวกหม่นกลุ่มปฏิวัตินโยบายแอนตี้-เซมิติก

ถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในสมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 3 พวกยิวถูกฆ่าตายหลายพันคนทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศรัสเซีย รวมทั้งพยายามจำกัดสิทธิต่าง ๆ ของยิว ทั้งนี้ ก็เพื่อบีบบังคับให้ออกจากประเทศ โปเบโดโนสเซฟ (Pobedonostsev) เชื่อว่าทางรัสเซียจะแก้ปัญหาได้ดีขึ้นถ้าจำกัดยิวออกนอกประเทศได้ถึง 1 ใน 3 ส่วนอีก 1 ใน 3 ก็ถูกบีบบังคับให้นับถือกรีกออร์ทอดอกซ์ ส่วนอีก 1 ใน 3 ก็สูญหายไปจากโลกเฉย ๆ

พัฒนาการทางเศรษฐกิจ

บุคคล 2 คนที่มีความสำคัญต่องานพัฒนาเศรษฐกิจของรัสเซียก็คือ เอน เค บันจ์ (N.K. Bunge) รัฐมนตรีการคลังระหว่างปี 1881-1889 และเซอร์เจียสวิตท์ (Sergius Witte) รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคมและรัฐมนตรีคลังปี 1892

เมื่อปี 1882 ได้มีการจัดการลดเงินค่าเช่าซื้อ ยกเลิกภาษีทั่วไปเปลี่ยนแปลงเป็นการเก็บภาษีมรดก มีการจัดการตั้งธนาคารชวานาเมื่อปี 1884 ช่วยให้สามารถซื้อที่ดินได้มากขึ้น แต่เนื่องจากจำนวนประชาชนได้เพิ่มขึ้นถึง 79 ล้านคน จาก 50 ล้านคน ในช่วงปี 1860 ในช่วงปี 1890-1892 จึงเกิดปัญหาอดอยากขึ้น คนจนจนหนักขึ้น การผ่อนปรนทำได้อย่างเดียวคือการอพยพไปไซบีเรียและเข้าเมืองขนานใหญ่

นอกจากนี้ ก็มีการจัดตั้ง Land Bank เพื่อช่วยขุนนางหาทางรักษาที่ดินของตนไว้ให้ได้ การลงทุนของเอกชนเกือบทำไม่ได้เลย การลงทุนทางอุตสาหกรรมอยู่ในมือรัฐบาลและเงินกู้จากต่างประเทศ มีการสร้างทางรถไฟเมื่อปี ค.ศ. 1901 ความยาวทั้งสิ้นถึง 37,209 ไมล์ เส้นทางที่สำคัญก็คือสายทรานส์ ไซบีเรีย และทรานส์ แคสเปียน ระหว่างปี 1880-1890 ผลิตถ่านหินเพิ่มจาก สวมล้านตันครึ่ง ถึง ห้าล้านตัน น้ำมันและเหล็กก็เพิ่มการผลิตขึ้นในอัตราไล่เลี่ยกัน มีการกำหนดภาษีสินค้าเข้าสูงขึ้น ส่งเสริมอุตสาหกรรมภายในประเทศแต่ก็ยังคงมีลักษณะที่จำกัดอยู่เฉพาะในเขตเมือง ซึ่งในที่สุดพวกกรรมาชีพที่ทำงานอยู่ในโรงงานอุตสาหกรรมในเมืองนี้เองที่แตกกลายเป็นกำลังสำคัญของขบวนการปฏิวัติในสมัยต่อมา

การพัฒนาอุตสาหกรรมแบบเสรีนี้มีผลตามมาคือการคอร์รัปชันและการกำหนดเวอลางานเอารัดเอาเปรียบแบบชั่วโม่งยาว ค่าแรงต่ำ งานหนักความเป็นอยู่เลว ซึ่งเป็นเสมือนวงวัฏจักร

ที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในยุโรป ได้มีความพยายามที่จะจดทะเบียนแรงงานและการอุปถัมภ์ระบบโซเซียลลิสต์โดยรัฐ ในขณะที่บันจ๋อยู่ในตำแหน่ง แต่เมื่อเขาลาออกในปี 1887 โครงการทั้งหมดก็ถูกยกเลิก ในส่วนของวิทท์ก็คือการตั้งรัสเซียเข้ามาสู่มาตรฐานทองคำและสงวนเงินตราเพื่อเตรียมการลงทุนในต่างประเทศ การผูกขาดการผลิตเหล็กโดยรัฐก็ทำรายได้ให้กับรัฐอย่างมหาศาลทีเดียว

การต่อต้านทางการเมือง

ระบอบอันเคร่งครัดที่ถูกกำหนดขึ้นในรัชกาลนี้ทำให้ขบวนการปฏิวัติขบเข่าไประยะหนึ่งจนถึงตอนปลายแห่งรัชสมัย ก็เริ่มมีการเตรียมการเพื่อลอบปลงพระชนม์พระเจ้าซาร์อีก แต่เนื่องจากการเตรียมการไม่รัดกุมพอจึงไม่ประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ในสมัยพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ที่ 3 นี้ยังมีได้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองเป็นรูปร่างคงมีแต่การรวมกลุ่มกันของพวกปัญญาชน และการอภิปรายในหมู่กรรมกรเท่านั้น กลุ่มใหญ่ที่สุดก็คือกลุ่มเสรีนิยมที่ผ่านการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วในสภาเซมสโตโวลส์ กลุ่มนิยมนาร์กซิสต์ ได้ร่วมกันจัดตั้งพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democratic Laborer Party) ขึ้นเมื่อปี 1898 และในปี 1902 ก็มีพรรคสังคมนิยมปฏิวัติ (Socialist Revolutionary Party) ส่วนกลุ่มเสรีนิยมได้จัดตั้งพรรครัฐธรรมนูญประชาธิปไตย (Constitutional Democrats) ขึ้นในปีค.ศ. 1905

นโยบายต่างประเทศ

เมื่อเสด็จขึ้นครองราชย์นั้น พระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 3 ได้ทรงประกาศการดำเนินนโยบายรักษาสันติภาพ แต่จะทรงมุ่งที่การพัฒนารัสเซียทางด้านศีลธรรมและความเจริญทางด้านวัตถุควบคู่กันไป ความตึงพระทัยทางด้านเอเชียก็คือการขยายเขตอิทธิพลออกไปทางด้านนั้น อย่างน้อยก็คงจะเป็นเพื่อเบนความสนใจของประชาชนจากการปฏิรูปภายในประเทศ ทางด้านบอลข่านก็ทรงมุ่งรักษาผลประโยชน์ของชาวสลาฟเป็นนโยบายสำคัญ

การรักษาคุลย์แห่งอำนาจในยุโรป

ในครั้งหลังแห่งศตวรรษที่ 19 นั้น นโยบายทางการทูตของยุโรปนั้นตกอยู่ภายใต้แผน

การของบิสมาร์คโดยสิ้นเชิง จุดประสงค์แรกคือการกำจัดอิทธิพลออสเตรียในเยอรมนีขยายอิทธิพลรัสเซียเหนือฝรั่งเศส เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ดังกล่าวก็ต้องการความแน่ใจว่ารัสเซียจะไม่เข้าแทรกแซงในพรมแดนภาคตะวันออกจึงมีการจัดทำสนธิสัญญา รัสเซีย-ปรัสเซีย ขึ้น อันเป็นผลให้รัสเซียไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในปัญหาโปลเมื่อปี 1863 ปล้່อยให้อเล็กซานเดอร์ที่ 2 ละเมิดดินแดนเขตทะเลดำปี 1870 แต่ภายหลังข้อตกลงเบอร์ลินปี ค.ศ. 1878 มิตรภาพทั้งสองประเทศก็เสื่อมลง รัสเซียกลับเห็นว่าฝรั่งเศสน่าจะเป็นมิตรที่ดีกว่าเพราะมีศัตรูร่วมกันคือเยอรมนี

ทางฝ่ายออสเตรียเมื่อถูกขับออกจากเยอรมนีก็หันไปสนใจทางลุ่มแม่น้ำดานูบและกลุ่มประเทศบอลข่าน ความสนใจนี้ทำให้เกิดขัดแย้งกับรัสเซียซึ่งที่ขณะนั้นเยอรมนีกำลังพยายามหันเหความสนใจของรัสเซียไปที่ไซบีเรียและตะวันออกไกล ฝรั่งเศสก็ต้องการพันธมิตรภายหลังจากแพ้รัสเซียปี ค.ศ. 1871 และถึงแม้บิสมาร์ค จะพยายามรักษาไมตรีกับรัสเซียเพื่อป้องกันฝรั่งเศสก็ตามก็จำเป็นต้องเข้าข้างออสเตรียถ้าเกิดสงครามในบอลข่านในปี 1879 บิสมาร์คก็ทำสัญญาพันธมิตรกับออสเตรีย ซึ่งต่อมากลายเป็นสัญญาไตรภาคีเมื่ออิตาลีมาร่วมได้ในปี 1882 เป็นการรวมกลุ่มอำนาจกัน จนนำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ในที่สุด

ในขณะเดียวกันบิสมาร์คก็ทำสัญญากับรัสเซียต่างหากอีก และในปี ค.ศ. 1881 ก็มีการรื้อฟื้น "Dreikaiserbund" ซึ่งหมายความรวมถึงออสเตรีย รัสเซียและเยอรมนีจะรักษาความเป็นกลางถ้าอีกประเทศหนึ่งจะเข้าสู่สงคราม นอกจากนี้ ก็จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวในปัญหาตุรกีและยอมรับผลประโยชน์ของรัสเซียในบัลแกเรีย ผลประโยชน์ของออสเตรียในเซอร์เบีย บอสเนีย และเฮเซโกวีนา เยอรมนีจะสนับสนุนรัสเซียต่อต้านบริเตนในตะวันออกกลาง แต่มาถึงระยะหนึ่งที่รัสเซียเริ่มไม่ไว้วางใจ เยอรมนี

บิสมาร์คคะเนว่ารัสเซียและฝรั่งเศสจะต้องกลายเป็นพันธมิตรอันดีต่อกันเมื่อเขาพ้นตำแหน่งเมื่อปี ค.ศ. 1890 สนธิสัญญาเวียนนาครั้งที่ 3 ที่เขาทำกับอเล็กซานเดอร์ที่ 3 ก็เริ่มลดความสำคัญลง ฝรั่งเศสและรัสเซียเริ่มทำไมตรีกันเป็นทางการเมื่อปี 1893 ติดตามด้วยความร่วมมือทางการค้าและฝรั่งเศสให้รัสเซียกู้ยืมเงินเป็นจำนวนมาก คือ 500 ล้านฟรังก์เมื่อปี ค.ศ. 1887 และเงินยืมอีกจำนวนมหาศาลระหว่างปี ค.ศ. 1889 และ 1891

ปัญหาภาคตะวันออก

บุลกาเรียได้เอกราชด้วยความช่วยเหลือของรัสเซีย แต่ขณะเดียวกันก็ไม่พอใจที่รัสเซียพยายามจะปฏิบัติต่อตนในฐานะเป็นรัฐบริวาร จึงเกิดรัฐประหารหลายครั้ง และหลายประเทศก็จับดาบหมายของรัสเซียในบอลข่าน ซึ่งทำให้รัสเซียและออสเตรียเกิดขัดแย้งกัน ทางฝ่ายเยอรมันยินดีช่วยออสเตรียทำสนธิสัญญา Dreikaiserbund สิ้นสุดลง และรัสเซียกลับไปผูกมิตรใกล้ชิดกับฝรั่งเศสแทน

เอธิโอเปีย

ตามความเห็นของพวกสลาฟโวลีนัน เชื่อว่านิกายออร์ทอดอกซ์และเอธิโอเปียนี้มีลักษณะคล้ายกัน ด้วยเหตุนี้จึงมีการส่งเจ้าหน้าที่ถึงราชการไปเอธิโอเปีย คณะแรกนำโดยอาชินอฟ (Ashinov) ค.ศ. 1888 ซึ่งได้ไปตั้งกองทัพลูกและคณะทูตในปี 1897 จนทำให้ดูเป็นว่ารัสเซียจะไปยึดมั่นในแอฟริกาเพื่อต่อต้านอิทธิพลอังกฤษรวมทั้งสร้างจักรวรรดิการค้าสำหรับนักผจญภัยชาวรัสเซียโดยเฉพาะ ในที่สุดรัสเซียได้มีอิทธิพลเหนือสำนักของเมลิกที่ 2 ซึ่งอาจดำเนินนโยบายยึดรัสเซียไว้เพื่อต่อต้านอิทธิพลอิตาลีในแอฟริกาตะวันออก. กล่าวง่าย ๆ ก็คือการผจญภัยในแอฟริกาตะวันออกครั้งนี้ได้มีผลต่อเนื่องมาคือความบาดหมางระหว่างอิตาลี และรัสเซียเนื่องจากอิตาลีถือว่าดินแดนนั้นอยู่ในข่ายอิทธิพลของตน

เอเชียกลางและตะวันออกไกล

ความสนใจในภาคตะวันออกตั้งแต่สมัยของพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 3 นั้นได้ทำให้เกิดความขัดแย้งกับอังกฤษซึ่งเป็นห่วงความปลอดภัยของอินเดียและขัดแย้งกับญี่ปุ่นซึ่งกำลังสนใจเกาหลีและจีน การตั้งถิ่นฐานในไซบีเรียสะดวกขึ้นเมื่อได้มีการวางรางรถไฟในสายทรานส์ไซบีเรีย

ต่อมาในปี ค.ศ. 1884 ก็เกิดสงครามระหว่างรัสเซียและบริเตนในเหตุการณ์เบเนเดห์ (Penjdeh) ในที่สุดรัสเซียได้เบเนเดห์ ยังคงเหลือเพียงช่องเขาซุฟพิคาร์ (Zufilkar) ซึ่งมีความสำคัญมาก และรัสเซียก็อยากได้แต่ไม่ได้

ในวันออกไกลนั้น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1858 ญู๋นก็ได้พัฒนาตนเองขึ้นมาตามลำดับและ ในที่สุดก็เกิดปัญหาพิพาทกับจีน เนื่องจากแย่งกันแผ่อิทธิพลในเกาหลี เกิดวิกฤตการณ์ระหว่างญู๋นกับจีนหลายครั้งเกี่ยวกับปัญหาเกาหลีเมื่อปี ค.ศ. 1882, 1884 และ 1894 ในที่สุดก็เกิดสงครามในปี ค.ศ. 1894 ถึง ค.ศ. 1895 ก่อนหน้านั้นรัสเซียก็พยายามขยายอิทธิพลเข้าไปในเกาหลี ได้ทำสนธิสัญญารัสเซีย-เกาหลี ในปี ค.ศ. 1884 ทำให้ในที่สุดรัสเซียกับญู๋นถูกดึงมาปะทะกันในเหตุการณ์สงครามรัสเซียต่อมา

Menshevists และ Bolshevists

ขบวนการโซเชี่ยลิสต์เติบโตขึ้นช้ามากในระยะต้นเนื่องจากชนชั้นกรรมาชีพในโรงงานอุตสาหกรรมยังคงมีจำนวนน้อย และชาวนาชาวไรก็ยังไม่กล้าที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงเห็นได้จากการสไตรคอย่างรุนแรงในปี ค.ศ. 1896 และ 1897 ภายหลังการสิ้นพระชนม์ของพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 3 นั้นมิได้ประสบความสำเร็จ นโยบายระวางตัวเกินไปและได้แต่รอคอยโอกาสซึ่ง Plekhanov เป็นผู้ดำเนินการจึงทำให้เกิดแตกความเห็นกันขึ้นในพรรค ในปี ค.ศ. 1903 พรรคส่วนใหญ่คือพรรค Bolshevists ภายใต้อำนาจของเวลาติมีร์ คูลยานอฟ (ต่อมารู้จักกันในชื่อว่าเลนิน) แยกตัวออกมาเหลือ "พวกกลุ่มน้อย" คือ เมนเชวิสต์ ภายใต้อำนาจของเพลกานอฟต่อไป ดำเนินการร่วมกับกลุ่มเสรีนิยมภายนอกประเทศโดยไม่ใช้ความรุนแรงแต่จะอาศัยการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านการเคลื่อนไหวในรัฐสภา³

³ Walther Kirchner, History of Russia, p.155

สรุปท้ายบทที่ 17

เนื้อหา

1. การสิ้นพระชนม์ของ Alexander ที่ 2 มีผลคือการที่ฝ่ายชนชั้นปกครองมีความรู้สึกว่าคุณ-
คามโดยพวกเสรีนิยมและสังคมนิยม ซึ่งต้องต่อต้านด้วย Autocracy, Orthodoxy และ
Mir (Russification)
2. พระบรมราโชบายของอเล็กซานเดอร์ที่ 3 คือการต่อต้านการปฏิวัติทุกรูปแบบ
 - Constantine Pobiedonostsev
 - FIN:: Ministers ล่าออกหมด
 - การเสริมสร้างอำนาจด้วยการจัดขบวนการปฏิวัติ ทรงหวังควบคุมชาวนาพร้อม
กับรักษาอำนาจขุนนาง ในขณะที่เดียวกันก็จะเร่งปรับปรุงเศรษฐกิจเพื่อจัดคอมมิวนิสต์
 - Plevh ปรามปรามด้วยวิธีรุนแรง เหยื่อคนหนึ่งคือพี่ชายของเลนิน
 - ผลงานของ Dmitry Tolstoy คุมการศึกษาศาสนาในท่ามกลางนักศึกษาที่ต้องการ
การปฏิรูปอย่างรุนแรง
3. ความรู้สึกของชาวรัสเซียส่วนใหญ่หลังสงครามไครเมียคือความรู้สึกว่ามหาอำนาจรุ่งแค้น
จึงเร่งเร้าให้หันไปใช้วิธีของ Slavophiles และส่งเสริมความแข็งแกร่งของระบอบเอกา-
ธิปไตย ปฏิบัติการจ้องแวงกับชนที่ไม่ใช่เชื้อสายรัสเซียในจักรวรรดิอย่างไม่ไยดี
4. ฝ่ายต่อต้าน
 - 4.1 พรรคสังคมนิยมแรงงานประชาธิปไตย (Social Democratic Laborer Party)
 - 4.2 พรรคสังคมนิยมปฏิวัติ (Social Revolutionary Party)
 - 4.3 พรรครัฐธรรมนูญประชาธิปไตย (Constitutional Semocrat)

คำถามทบทวน

1. จงกล่าวสรุปผลกระทบจากการที่อเล็กซานเดอร์ที่ 2 ถูกลอบปลงพระชนม์ที่มีต่ออเล็กซานเดอร์ที่ 3
2. มีความพยายามแก้ไขปัญหาวานาต่อมาหรือไม่?
3. จงกล่าวถึงการตั้งพรรคการเมือง